

Programstöd för lärare

UF-företagande

Naturvetenskapsprogrammet

Introduktion

Genom processutbildningen UF-företagande startar, driver och avvecklar eleverna ett företag under ett skolår där de säljer en vara eller tjänst och tjänar riktiga pengar.

UF-företagande ger både lärare och elever möjlighet att utveckla de entreprenöriella förmågor och kunskaper som efterfrågas i gymnasieskolans läroplan och i arbetslivet. Forskning visar att de personer som drivit UF-företag på gymnasiet oftare startar eget företag, tjänar bättre och har lägre arbetslöshet än andra. Bland kvinnliga UF-företagare är det hela 80 procent större sannolikhet att de startar aktiebolag senare i livet än de som inte drivit UF-företag.¹

Forskning visar också att den som driver UF-företag även utvecklar sitt självförtroende och förmågor som samarbete, muntlig kommunikation, planering och ansvarstagande.²

Det här materialet ger exempel på hur du som UF-lärare kan arbeta med UF-företagande inom Naturvetenskapsprogrammet. Längst bak i materialet finns exempel på UF-företag som drivits inom Naturvetenskapsprogrammet. Materialet är ett komplement till Ung Företagsamhets lärarhandledning och läromedlet Mitt UF-företag - Entreprenörskap på riktigt som går att köpa på nok.se.

Som UF-lärare hittar du nästan allt du behöver på ungforetagsamhet.se. Där registrerar du dig för att sedan logga in på dina sidor. Förutom all information om dina UF-elever, hittar du en mängd digitala utbildningar som till exempel vår grundutbildning för blivande UF-lärare eller vår ekonomiutbildning Smart företagande. Där hittar du även alla utbildningar, podcasts,

Att vår jord är begränsad innebär inte att våra möjligheter är det. Vi är övertygade om att lösningen ligger i innovation, snarare än i begränsningar.

Urban Organic UF

filmer och andra verktyg som även dina elever når via sina sidor.

Många UF-lärare uppskattar de konferenser, utbildningar och mässor som vi på Ung Företagsamhet anordnar eftersom de ger dig och dina elever ett ovärderligt nätverk. Flera av våra samarbetspartners erbjuder även dig och dina elever kostnadsfria företagspaket eller information som ska göra det lättare att komma igång med UF-företagandet.

Scanna QR-koden för att logga in på ungforetagsamhet.se redan idag och ta kontakt med Ung Företagsamhet i din region.

¹ Effekter av utbildning i entreprenörskap - en långtidsstudie av UF alumners arbetsmarknadspotential och företagande, 2013 av docent Karl Wennberg vid Stockholm School of Economics och Niklas Elert på Ratio, Övning ger färdighet – En långtidsuppföljning av UF-företagares entreprenöriella karriärer i Sverige 1990-2007, 2011, Karl Wennberg, <https://ungforetagsamhet.se/om-oss/var-utbildning-ger-resultat>

² What and How Students Perceive They Learn When Doing Mini-Companies in Upper Secondary School, Steven Hunter Lindqvist, Karlstad Universitet.

Arbetsmarknad och entreprenörskap i skolan

Den svenska arbetsmarknaden genomgår sedan ett antal år tillbaka stora omstruktureringar och reformer. Anställningsformer förändras, nya yrken uppstår och gamla yrken omformas. Oavsett vilken utbildning dagens unga väljer kommer de möta en arbetsmarknad i ständig förändring. Det innebär att arbetstagaren behöver vara flexibel, kreativ och självständig. Kontakter och nätverk är en viktig väg till jobb.

Positiv attityd till företagande bland unga

Enligt Entreprenörskapsbarometern³ kan 47 procent av Sveriges befolkning i arbetsför ålder tänka sig att bli företagare. Ändå är det bara nio procent som är företagare. En förklaring till skillnaden kan vara kunskapen om företagande och kännedomen om var man ska vända sig för att få mer information.

Undersökningen visar att unga (18–30 år) kan tänka sig att bli företagare i betydligt större utsträckning än medelålders och äldre. Samtidigt är det unga som har sämst kännedom om vad som krävs för att starta företag. Därför finns Ung Företagsamhet och UF-företagande.

Arbetsmarknad efter Naturvetenskapsprogrammet

Här går flest elever vidare till universitets- och högskolestudier efter examen. Det finns många vägar för eleverna, inte minst inom industrin och högteknologiska verksamheter. Några går vidare som forskare där de driver projekt och söker anslag.

Genom att driva UF-företag tränar eleverna upp förmågor och får erfarenheter som de inte bara har nytta av i ett eget företag, utan även i kommande studier och

yrken.⁴ Mycket tyder på att individerna i framtidens samhälle behöver andra kompetenser, som ett komplement till de traditionella faktabaserade kompetenserna, så kallade framtidskompetenser eller 21-century skills. Exempel på framtidskompetenser är digital kompetens, kritiskt tänkande, kreativitet, problemlösning, samverkan, kommunikation, beslutsfattande, företagsanda och innovativ förmåga.⁵

Entreprenörskap i skolan

I läroplanen för gymnasieskolan står att skolan ska bidra till att alla elever utvecklar kunskaper och förhållningssätt som främjar entreprenörskap, företagande och innovationstänkande vilket ökar elevernas möjligheter till framtida sysselsättning, genom företagande eller anställning. Genom UF-företagande får eleverna, oavsett gymnasieprogram, kunskaper i just detta.

Entreprenörskap på Naturvetenskapsprogrammet

Målet med en utbildning inom Naturvetenskapsprogrammet är att utveckla elevernas kunskaper i främst naturvetenskap, matematik och teknik. Utbildningen ska också stimulera elevernas nyfikenhet och kreativitet samt deras förmåga till analytiskt tänkande. Läroplanen är tydlig med att utbildningen ska uppmuntra till samarbete och problemlösning och särskilt beakta kopplingen mellan samhällsutveckling och naturvetenskap i frågor om hållbar utveckling.

³ Entreprenörskapsbarometern 2016. Tillväxtverket. Stockholm nov 2017.

⁴ Intervju med rektor Madeleine Heiman, Östra Real. Sept 2015.

⁵ Hylén, Jan: "Utveckling av ungas kompetenser för framtiden; En översikt över internationella initiativ". 2012.

Året som UF-företagare

Del 1: Inför ditt UF-år

Affärsidé

Team

Hitta
rådgivare

Registrera
UF-företaget*

Riskkapital

Del 2: Starta

Marknads-
undersökning

Affärsplan*

Bankkonto

Rådgivar-
kontakt*

Fördjupnings-
område**

Inköp,
produktion

Del 3: Driva

Marknads-
föring

Rådgivar-
kontakt

Sälj*

Bokföring

Tävlingar**

Del 4: Avveckla

Årsredo-
visning*

Bolags-
stämma

Avveckla
UF-företaget

Avsluta
konton

Ladda
ner intyg

Del 5: Efter UF-året

Gå med i
UF alumni

Driv vidare

Stipendier

Bli UF-
rådgivare

*Obligatoriskt moment för alla UF-företagare.

**Arbete med fördjupningsområden är frivilligt.

Välj vad som passar ert UF-företag. Godkända obligatoriska moment ger ett intyg från Ung Företagsamhet vid UF-årets slut. Godkänt fördjupningsområde syns på intyget.

Att starta, driva och avveckla ett UF-företag

UF-företagande innebär att eleverna startar, driver och avvecklar ett företag under ett läsår. Året börjar med att de på höstterminen startar ett UF-företag genom att bilda grupper, formulerar en affärsidé, sätter en budget och undersöker om idén är attraktiv på marknaden. Sedan driver de företaget med stöd av lärare, rådgivare och medarbetare från Ung Företagsamhet.

När läsåret närmar sig sitt slut avvecklar eleverna sitt UF-företag. Fokus ligger på att eleverna själva tar ansvar för att hitta lösningar på de problem som uppstår längs vägen. Syftet med att driva ett UF-företag är att eleverna ska få kunskaper och kompetenser som efterfrågas av arbetsmarknaden men även se eget företagande som en möjlig karriärväg i framtiden.

Läs mer i lärarhandledningen till *Mitt UF-företag – Entreprenörskap på riktigt* eller ta kontakt med Ung Företagsamhet i din region.

UF-företagande på Naturvetenskapsprogrammet

UF-företagande går att driva inom många olika kurser. Här följer några exempel.

» UF-företag i kursen Entreprenörskap

Syftet är att eleverna ska få kunskaper och förmågor som kan kopplas till entreprenörskap. Eleverna kan fritt välja affärsidé och fokusera på att utveckla sina entreprenöriella förmågor. Kursen Entreprenörskap kan erbjudas som programfördjupning eller individuellt val. I kursen Entreprenörskap kan hela det centrala innehållet uppnås inom ramen för UF-företagande. Mer information om detta finns i Ung Företagsamhets lärarhandledning.

» UF-företag inom övriga kurser

De grundläggande kunskaperna i privatekonomi och eget företagande som ingår i kursen Samhällskunskap 1b är användbara i alla UF-företag. I Svenska 1-3 arbetar eleverna med att hålla muntliga presentationer, vilket är en annan viktig del av UF-företagandet. Ytterligare ett alternativ är att använda en eller flera inriktnings- och/eller programfördjupningskurser som grund för UF-företagandet som Biologi, Kemi eller Fysik.

» UF-företag som gymnasiearbete

Med detta alternativ har eleverna stort utrymme att vara kreativa i valet av affärsidé så länge man beaktar huvudsyftet med gymnasiearbetet vilket är att de praktiskt får använda sig av de kunskaper och färdigheter de tidigare fått under sina studier. Att samverka med Ung Företagsamhet och låta eleverna jobba med UF-företagande under ett år, ger lärarna goda förutsättningar att bedöma om eleverna är rustade för framtida högskolestudier inom det naturvetenskapliga området. Se förslag på kurs- och ämnesintegrering under rubriken Exempel på UF-företagande på Naturvetenskapsprogrammet.

Exempel på UF-företag inom Naturvetenskapsprogrammet

Urban Organic UF

Affärsidé: Användning av kaffesump till att odla gourmetsvamp.

Inriktning: Naturvetenskap

Eftersom UF-företaget brann för hållbar utveckling ville de hitta ett användningsområde för kaffesump som till stor del är en outnyttjad resurs. Forskning visade att svampodling i kaffesump var mycket framgångsrikt.

Med stöd av rådgivare från näringslivet och en professor i biokemi lyckades företaget få tillgång till ett labb där deras forskningsprocess tog sin början. Genom kontakter med en stor kaffekedja fick företaget tillgång till kostnadsfri kaffesump samtidigt som de avlastade kaféets sophantering.

Eleverna fick genom sitt UF-företag kontakter med både forskarvärlden och näringslivet. De har blivit medvetna om hela den biologiska kedjan från svampkultur till återvinning av en produkt.

De har också lärt sig att forskning kräver resurser i form av både material och tillgång till teknisk utrustning något som de genom aktivt lobbyarbete lyckats få tillgång till med en minimal kostnad. UF-företaget fick under året delta i flera evenemang som arrangerades av förbundet Unga Forskare.

Förslag till kurs- och ämnesintegrering

» **Entreprenörskap 100 poäng**

I kursen Entreprenörskap lämpar UF-företagande sig särskilt väl. Inom kursen ska eleverna ges förutsättningar att starta, driva, genomföra och utvärdera ett projekt eller fiktivt företag samt få kunskaper i företagsekonomi. Undervisningen ska stimulera elevernas lust att anta utmaningar, utveckla deras kreativitet och omsätta idéerna praktiskt. Vidare ska de ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur människor kommunicerar, löser problem och samarbetar samt reflektera och dra lärdom av sina erfarenheter.

» **Biologi 2, 100 poäng**

Kursen Biologi 2, syftar till att eleverna ska utveckla kunskaper om biologins begrepp, teorier, modeller och arbetsmetoder. De ska ha kunskaper om livscyklar och

**Se film om UF-företagande på
Naturvetenskapsprogrammet**

fysiologi hos växter och svampar samt kunna använda modern utrustning vid fysiologiska undersökningar och laborationer. Eleverna i Urban Organic UF får här visa att de utvecklat förmågan att arbeta teoretiskt och experimentellt samt att de kan kommunicera med hjälp av ett naturvetenskapligt språk.

De visar att de kan planera och genomföra experiment och hantera material och utrustning på ett säkert sätt. De får också diskutera frågor om hållbar utveckling kopplade till biologins olika arbetssätt vid framställning av sin produkt.

» **Gymnasiearbete**

Gymnasiearbetet på Naturvetenskapsprogrammet ska visa att eleven är beredd för högskolestudier med betoning på naturvetenskap eller matematik. Eleven ska formulera en frågeställning och därefter planera, genomföra och utvärdera ett större arbete som ska redovisas i en skriftlig rapport.

Genom att skriva en projektrapport om exempelvis laborationsprocessen i forskningsstadiet av produkten kan eleverna i företaget Urban Organic UF visa i sitt gymnasiearbete att de har utvecklat förmågan att analysera och förstå naturvetenskapliga fenomen. De har också använt sig av ett naturvetenskapligt arbetssätt.

» **Svenska 3, 100 poäng**

Målen för Svenska 3 täcks in väl av Urban Organics UF. Där muntlig framställning och användning av såväl digitala som andra presentationstekniska hjälpmedel för att stödja och förbättra muntliga framställningar ingår.

Har du frågor eller vill veta mer om UF-företagande? Scanna QR-koden och ta kontakt med Ung Företagsamhet i din region.

Ett samhälle där alla unga får utveckla sin företagsamhet

Sedan 1980 har Ung Företagsamhet utbildat unga i entreprenörskap. Vi är en ideell och politiskt obunden organisation, som finns över hela landet. Vi inspirerar och tränar unga att i skolan utveckla sitt entreprenörskap och sina företagsamma förmågor – för en positiv samhällsutveckling. Vår vision är ett samhälle där alla unga får utveckla sin företagsamhet.

Var tredje elev som idag går ut gymnasiet har drivit ett UF-företag och totalt har över 560 000 gymnasieelever drivit UF-företag sedan vi grundades. Vi finns på hälften av Sveriges grundskolor där vi erbjuder elever och lärare våra läromedel, utbildningar och inspirerande möten. Vi driver även vårt nätverk UF alumni som ger unga entreprenörer, tidigare UF-företagare, personlig utveckling, drivkraft att växa och ett unikt kontaktnät.

Forskning visar att elever som drivit UF-företag har bättre möjligheter efter skoltiden; de får oftare jobb, har färre arbetslöshetsdagar och startar oftare eget företag.

Det vinner både de unga och samhället på.

Scanna QR-koden om du vill du veta mer om oss.

